

פגימתה שוה לכל אלו.

ואידך, האמורא הראשון שלא מנה פגימת סכין, משום שבחולין לא קא מיירי.

ובולן, שיעור פגימתן הוא כדי פגימת המזבח שהמזבח שנפגם אחד מאבניו פסול הוא להקריב עליו.

וכמה שיעור פגימת המזבח? י"א-א

כדי שתחגור בה צפורן. שאם יעבירו את הצפורן על האבן היא תתעכב על ידי הפגימה.

מיתיבי מהא דתניא: כמה פגימת המזבח?
רבי שמעון בן יוחאי אומר: טפה, רבי אלעזר בן יעקב אומר: כזית.

וקשיא לרבי שמעון בן לקיש, האומר שהשיעור הוא בכדי שתחגור בה צפורן, שהוא קטן מכזית וטפח?

ומתריצין: לא קשיא. הא דברייתא בסידא שנפגם המזבח במקום הסיד [שהמזבח היה בנוי מתערובת של סיד ואבנים ושאר חמרים]. הא דתחגור בה הצפורן כאבנא שנפגם אבן במזבח, שנפסל בפגימה כל שהיא, דכתיב "אבנים שלמות".

אמר רב הונא: האי טבחה השוחט דלא סר שלא הראה סכניא קמי חכם כדי שיבדקנו משמתינן ליה.

ורבא אמר: מעברינן ליה. מעבירים אותו מאומנותו שלא ימכור בשר עוד ומכריזין

לפי שחידודה קודם לליבוניה! הסכין מקדימה לחתוך לפני שהחום יגרום לכזית הסימנים.

ומסיק רב יימר: **וקשיא לן, האיכא צדדין** של הסכין הנוגעים בשני חלקי הסימן החתוך, לפני גמר השחיטה, ונעשית טריפה בכך שהרי הם שורפים ומנקבים את הסימנים?

ואמרינן, בית השחיטה מרווח רוח, מתרחב הוא מיד עם חיתוכו על ידי חוד הסכין וצידי הסכין כלל אינם נוגעים בסימנים.

הבא נמי אין צורך לבדיקת צידי הסכין, כיון דבית השחיטה מרווח רוח. וכאמור לעיל.

אמר רב הונא בר קטינא אמר רבי שמעון בן לקיש: שלש פגימות הן! שלשה דברים יש שבהן הפגימה פוסלת ושעור הפגימה שוה בשלשתם.

א. פגימת עצם בקרבן פסח שאם עשה פגימה בעצם עבר על הלאו של "עצם לא תשברו בו".

ב. פגימת אוזן בככור שעל ידי הפגימה נעשה הככור בעל מום ואפשר לשחוט אותו מחוץ למקדש.

ג. פגימת מום בקדשים בקרבנות שהן נקבות שנעשים בעלי מום על ידי פגימה באיברים שאין הפגימה ניכרת בהן ונפסלים על ידי כן מהקרבה. (132)

ורב חסדא אמר: אף פגימת סכין שיעור

132. עיין רש"י למה לא נכללו בכור וקדשים בכלל אחד.

הצפורן מחמת הקנה שדומה לו שהוא יותר קשה — תוס'.

שבנמצאת סכיננו יפה אין מעבירים אותו.

אמר ליה מר זוטרא לרב אשי: **ולא ליחוש מר לסבא?** וכי אינך חושש לכבודו של רבא בר חיננא שהעבירו ואתה מחזירו?

אמר ליה רב אשי: שלוחותיה דרבא בר חיננא **קא עבדינן**, שהרי הוא ביקש מאתנו למצוא לו זכות, וכיון שמצאנו זכות, כאלו עשינו הדבר על דעתו.

אמר רבה בר רב הונא: שן תלושה, שהלחי, שבה נמצאת השן נתלשה מגוף האדם או הבהמה, וצפורן תלושה, מותר לשחוט בהן לכתחילה, הואיל ואין בהן פסול של מחובר לגוף.

ומקשינן: והא **אנן תנן** במשנתנו: **חזין ממגל קציר, והמגירה, והשינים, והצפורן, מפני שהן הונקין.**

ומתריצין: **שן אשן לא קשיא.** כי הא דאמר רבה בר רב הונא שהשן כשרה לשחיטה **בחדא**, כששוחט בשן אחת, ואילו הא דקתני במשנה שהשן פסולה **בתרתיה**, בשוחט בשתי שינים [כדמשמע מלשון "והשינים"], שמחמת הריוח שיש בין שן לשן הרי הן כסכין פגומה.

צפורן אצפורן לא קשיא. הא דכשרה בצפורן תלושה. הא דפסולה בצפורן מחוברת לאדם או לבהמה, שהמחובר פסול לשחיטה [כדעת רבי בסוגיא לעיל יד ב].

מתניתין:

השוחט במגל קציר, שפגימותיה כפופות מאד ונוטות לצד אחד, בדרך הליכתה,

אבשריה שכל בשר שימכור מעתה **דטריפה** היא [בזמן הגמרא מוכר הבשר היה בעצמו השוחט].

ולא פליגי רב הונא ורבא: **כאן**, רב הונא שאומר שרק משמתין ולא מעבירים אותו **בשנמצאת סכיננו יפה** שבדקו את הסכין ונמצאה כשרה שלא הכשיל את הרבים אלא שמפני כבוד החכם שביזה אותו שלא הראה לו סכיננו משמתין אותו. **כאן**, רבא שאומר שמעבירים אותו **בשלא נמצאת סכיננו יפה**, לכן מעבירים אותו שהכשיל את הרבים באכילת נבילות.

רבינא אמר: היכא **דלא נמצאת סכיננו יפה**, ממסמס ליה **בפורתא**. קונסים אותו בנוסף להאמור לעיל ומלכלכים את הבשר בפרש, דאפילו לעובר כוכבים נמי לא מזדבן, שלא יוכל למוכרו אפילו לנכרי. ואם נמצאה הסכין יפה, משמתים ומעבירים אותו ומכריזים על הבשר שהוא טריפה. והכל משום קנס לפי שביזה את החכם אבל נותנים לו רשות למכור את הבשר לנכרי.

ההוא **טבחה דלא סר סכיננו** קמיה **דרבא בר חיננא**, ונמצאה סכיננו יפה. **שמתייה** רבא בר חיננא, ועבריה העבירו, **ואכריז אבשריה דטריפה היא**, לפי שסובר כרבינא.

אקלעו נקלעו מר זוטרא ורב אשי לגביה דרבא בר חיננא. **אמר** להו רבא בר חיננא: **ליעיניו רבנן במילתיה**, עיינו אתם בענינו של אותו טבח שהועבר מאומנתו, אולי תמצאו לו זכות להחזירו לאומנתו, **דתלו ביה טפלי**, כיון שילדיו הקטנים תלויים בו שעליו לפרנסם.

בדקה רב אשי לסכיניה ונמצאת יפה, ו**אבשריה** לחזור לאומנתו. שרב אשי סובר

מטהרין?

אלא ודאי אפשר לומר, שבית שמאי ובית הלל חולקין גם לענין אכילה, לפי שלשון "פוסלין ומכשירין" ולשון "אוסרין ומתירין" **חדא מלתא היא**. שגם לשון "פוסלין ומכשירין" יכול להתפרש לענין אכילה, שהרי אם השחיטה כשרה הבהמה גם מותרת באכילה. וממילא אפשר לומר דלביית שמאי השחיטה פסולה והרי היא מטמאה כנבלה, ולבית הלל השחיטה כשרה אפילו לענין שמותרת באכילה.

מתניתין:

הקנה של בהמה עשוי טבעות טבעות לכל אורכו. הטבעות אינם מקיפות את כל הקנה אלא את רובו, וקצות הטבעות מחוברות זה עם זה על ידי בשר הקנה, לכך מהטבעת העליונה שלצד הראש שמקיפה את כל הקנה והיא נקראת טבעת הגדולה. לדעת המשנה שלפנינו הרי המקום שמעל לטבעת הגדולה אינו מקום שחיטה של הקנה.

השוחט מתוך הטבעת העליונה, כלומר, ששחט באותה טבעת, **ושייר בה מלא החוט**, שלא הטה את הסכין לצאת מהטבעת כלפי הראש אלא נשאר בתוך הטבעת והשאיר כחוט השערה ברוחב הטבעת סמוך לראש, שאותו לא חתך **על פני כולה**, שאותו כל שהוא שנשאר שלם הוא לכל היקף הטבעת, **שחיטתו כשרה**.

אבל אם הטה את הסכין לצד הראש, אפילו לאחר ששחט רוב הקנה בתוך הטבעת, ויצא מהטבעת, וגמר שם את השחיטה, הרי השחיטה פסולה, כיון שגמר השחיטה היה

דהיינו, שהכיפוף הוא לצד הקת של הסכין, וכשהוא שוחט על ידי שהוא מוליך את הסכין בלבד על הצואר ואינו מביאו חזרה אליו, אין הפגמות קורעות את הסימנים אלא חותכים כמו סכין — **בית שמאי פוסלין את השחיטה**. ובית הלל **מכשירין**.

ואם החליקו את שיניה, שנעשה להבה חלק, **הרי היא כסכין**, ומותר לשחוט בה, ואין גוזרין שמא יבאו לשחוט במגל בלא החלקה.

גמרא:

אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: אף כשהכשירו בית הלל בשוחט במגל קצר בדרך הליכתה, לא הכשירו אלא לטהרה מידי נבלה. שלענין טומאה הרי היא כשחוטה ולא כאילו נשחטה בפסול שדינה לטמאות כנבלה. **אבל באכילה, אסורה** מדרבנן, שגזרו שמא ישחוט על ידי שיעשה גם הבאה, ואז יהיו הפגמות ככוון הנגדי ויקרעו את הסימנים ויפסלו את השחיטה. [ולדעת בית שמאי גזרו כן אף לענין טומאה].

אמר רב אשי: דיקא נמי ממתניתין כדעת רבי יוחנן, דקתני **"בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין"**, ולא קתני **"בית שמאי אוסרין ובית הלל מתירין"**, שלשון איסור והיתר הוא הלשון ששייך לענין אכילה, משמע שלענין אכילה כולם מודים שהיא אסורה ולכן לא קתני בלשון איסור והיתר.

ומקשינן על רב אשי: **ולמעמיד**, שכל מחלוקתם אינה אלא לענין טומאה, **ליתני במשנה "בית שמאי מטמאין, ובית הלל**

והתניא, רבי יוסי ברבי יהודה אומר:

י"ב-ב

השוחט בשאר הטבעות, אף על פי שאין הן מקיפות את כל הקנה, הואיל ומקיפות את רוב הקנה, שחיטתו כשרה.

ומוגרמת, היינו הנידון של המשנה, ששחט בטבעת הגדולה ולאחר ששחט רוב הקנה הטה את הסכין כלפי הראש ויצא מהטבעת, פפולה, כדעת רבנן במשנה [ולא רבי יוסי ברבי יהודה אמר זאת].

העיד רבי חנינא בן אנטיגנוס על מוגרמת, ששחט כל הקנה למעלה מהטבעת הגדולה, שהיא כשרה. לפי שהוא חולק על המשנה, ולדעתו מקום השחיטה נמשך גם למעלה מהטבעות, עד המקום שנקרא "שיפוי כובע", שהוא הבשר שעל הקנה שמאמצעיתו הוא הולך בשיפוע כלפי מעלה, ונראה ככובע.

וקשיא לרב ושמואל מברייתא זו, שאמר בה רבי יוסי ברבי יהודה להדיא שהשחיטה כשרה אפילו בשאר הטבעות?

ומתריצין: אמר רב יוסף: אכן רבי יוסי ברבי יהודה תרתי קאמר, שהדין "רובו ככולו" אמור גם לענין עצם השחיטה, שאם שחט רוב קנה במקום הראוי לשחיטה די בכך, ולא איכפת לן שאחר כך יצא ממקום השחיטה, וגם לענין מקום השחיטה שיחשבו שאר הטבעות למקום שחיטה משום שמקיפות את רוב הקנה.

במקום שאינו כשר לשחיטה, והרי זו "הגרמה", שהיא אחד מהדברים שנאמרו למה בסיני שפוסלים את השחיטה, שמהותה היא, ששחט במקום שאינו ראוי לשחיטה.

רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אף אם שייר מלא החוט על פני רובה של הטבעת בלבד, כלומר, שלאחר ששחט את רוב הקנה בתוך הטבעת יצא מהטבעת, וגמר שם את השחיטה, מכל מקום, השחיטה כשרה, כיון שהשחיטה כבר הוכשרה בחיתוך רובו של הקנה. ומה שהמשיך אחר כך מחוץ למקום השחיטה הרי הוא כחותך סתם בשר.

גמרא:

רב ושמואל, דאמרי תרוייהו, הלכה כרבי יוסי ברבי יהודה, שאמר, כיון ששחט את רוב הקנה כדין, די בכך, לפי שרובו ככולו.

ועוד אמרו: ואף רבי יוסי ברבי יהודה לא אמר שהטבעת כשרה לשחוט בה אלא בטבעת הגדולה, שהיא העליונה, הואיל והיא מקפת את כל הקנה, ולכן יש עליה שם "קנה".

אבל בשאר טבעות, לא, אין השחיטה כשרה בתוכן כלל, אלא בין טבעת לטבעת בלבד, לפי שאין על טבעות אלו שם "קנה", כיון שאין הן מקיפות את כל הקנה אלא את רובו בלבד. (133)

ומקשינן: וכי בשאר טבעות לא כשרה השחיטה לרבי יוסי ברבי יהודה?